

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegrafulu ese de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Săbii la espeditură a foiei, pe afara la c. r. poste cu bani găta prin scrisori francate, adresate către espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Săbii este pe anu 7 fl. v. n., iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 85.

ANULU XXIII.

Săbii 26 Octomvre (7 Nov.) 1875.

(tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. iera pe o jumătate de anu 4 fl. v. n. Pentru princ. și tieri streine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platesc pentru întâia ora cu 7 cr. și rulu, pentru a doua ora cu 5', cr. și pentru a treia repetire cu 3', cr. v. n.)

Cătra cetitorii nostri.

Nu demultu partea cea mai mare a diurnalelor noastre politice a anunțat apropierea sfârșitului vieții lor, și astfel e probabilu că voru apune în curendu. Aceeasi sorțe avura în anii din urma unele diurnale literare și științifice, iera putienele foi ce ne-au mai rămasu au o esistență atât de precară, încâtă adimăne ne mai pôte surprinde vr'un'a cu scirea și despre încetarea ei. Acēsta parasire „en masse” a câmpului de luptă spirituală este unu fenomenu momentuosu, care arunca o umbra caracteristică asupr'a întregii noastre activități publice, unu fenomenu, care merita fără îndoială a fi studiatu cu totu dinadinsulu, pentru de a află isvorulu reului și apoi mijlocele cele mai potrivite pentru delaturarea lui.

Nereesirea și încetarea grabnică a atătoru întreprinderi diurnaliste, literare științifice nu pôte fi o aparintă enigmatică pentru observatorulu, care urmăresce cu ore-care luare aminte cursulu, ce l'a luat cultura noastră națională în deceniile mai din urma.

Trăind într'unu secolu, care are de devisa *progresulu* în toate direcțiunile activității omenești, încungiurati fiindu de nēmuri, toate mai înaintate în cultura decâtă noi, și vedindă îndată în or'a deșteptării noastre starea înfloritoare, la care ele au ajunsu, cea mai frăscă urmărire a fostu tendința noastră, de a ne urcă pe aceeași treptă a dezvoltării, la care densele au ajunsu foarte cu încetulu și în urm'a multor încercări desierțe. Cu o încordare spasmată a puterilor noastre, slabe încă, ne-amu apucatu pe toate terenele deodată de lucru și în lipsă totală a unui planu raționalu, după care aru fi trebuit să purcedem, noi amu datu orbisulu navală asupr'a mijlocelor de cari s'au folosit alte popore, dară în fug'a cea mare — lucru pré firescu — nu amu fostu în stare a aplică totu-déun'a mijlocele potrivite, ci amu cautatu mai de multe ori mântuirea noastră numai în primirea *forme* culturii moderne, fără de a-i fi cuprinsu *esența* și valoarea internă.

Acel'a-si modu de procedere pare a-lu fi practicatu și diurnalistică noastră. Nici ea nu si-a datu totu-déun'a bine sēm'a despre împregiurările particulare, între cari a avutu sa-si desvôlta activitatea sa. Urmarea frăscă a fostu, ca adese s'a potignitu. În locu de a țiené contu de *trebuintele reale* și priceperea poporulu, ea adese-ori a pribegitu prin regiunile „politice mai înalte”; în locu de a-lu adaptă cu cunoscintă potrivite și folositorie, l'a imbetat pre multu cu fraze gôle; în locu de a representă opiniunea publică, ea a devenitu în mare parte cuibulu și adăpostulu certelor personale.

La aceste scaderi însemnate avendu parte atâtă diurnalele politice, câtă și scrierile periodice literare, e lucru firescu că, ele nu numai nu au potutu fi în stare de a-si castigă unu rădămu puternicu, moralu și materialu, în masă a poporulu, ci au ajunsu cu încetulu a perde și pre celu ce l'au avutu din partea barbatiloru, ce au gustu și pricepere de cetire, împreunate cu judecata nepreocupată. Déca lipsirea de spriginu s'aru fi estinsu numai asupr'a productiunilor rele și netrebnice, atunci nu aru fi nici o pagubă, dorere însă că, sub prejudiciulu, care în urm'a împregiurărilor aretate s'a formatu în contr'a productiunilor noastre spirituale indeobșce, au suferitu și suferu și putienele aparintie, cari au urmatu, séu aru voi să urmeze de aci înainte o direcțiune mai serioasă și mai corespundietoria.

Acēsta stare tristă a lucrurilor însă sa nu ne descurăgieze, căci nu este atâtă de desperată, încâtă sa nu se pôte întorče spre bine. Reulu, ce-lu aflămu preste totu în direcțiunea gresită a culturii noastre, ce e dreptu, fiindu generalu, nu-lu potemu delatură dintr'odată, reulu, ce-lu întempinăm în diurnalistică însă, fiindu marginitu pre unu terenu specialu, e mai accesibilu influinței noastre și prin urmărire mai usioru de vindecatu. Ne trebuie numai vointă firma de a ne desbracă pre de o parte de patimile uricioșe și de frazele netrebnice, iera pre de alt'a a studiă cu mai mare serioșitate și fără preocupatiune cestiunile, ce voimă a le pune înainte publiculu.

Avendu cele mai susu espuse în vedere, trebuie să o privim că o procedere, ce merita recunoscintă noastră, déca comisiunea tipografiei arhidiocesane, fără de a caută la momentanulu folosu materialu alu ei, a decisu a întrebintă o sumă anumită pre anu din veniturile curate spre rădicarea și completarea „Telegrafulu Romanu”, atâtă în partea politică, câtă și în cea literară-științifică. Spre acestu scopu numit'a comisiunea a isbutitu a castigă pentru diferite specialități mai multe puteri, din cari unele sa conlucre la partea politică, dându o mai mare estensiune și intensitate tractării diferitelor cestiuni de interesu comunu, iera altele, decise fiindu a parasă direcțiunea gresită de până acum și a apucă pre alt'a mai corespundietore, — care se îngrișca de edarea unui adausu literaru. Acestu adausu, sub numirea de Foisior'a „Telegrafulu Romanu” va aparé dela anul nou incolo separatu, de ocamdată în marime de o cōla la două septamăni, și se va alatură la fōia politică, fără de a urcă pretulu de abonamentu de până acum'a.

Acēst'a Foisior'a se va ocupă cu deosebire de caus'a invetiamentulu popularu și va tractă probleme de totu felulu pedagogice și din diversele ramuri ale economiei. Totu odată ea 'și va deschide colōnele sele la ori-ce lucrare literară, care pōrtă marc'a unui studiu seriosu și va fi ferită de personalități, și de esageratiunile și frazele, cari în urm'a unui zelu naționalu reu întielesu, nepastuescu foarte multe productiuni literare de a le noastre. Ne luămă voi'a a atrage atentiunea on. publicu și cu deosebire a invetiatorilor nostri asupr'a acestei întreprinderi literare, a cărei programă specială va aparé la tempulu seu.

Revista politică.

Opiniunea publică în ambele jumetăți ale imperiulu se ocupa cu pre-dilectiune de cestiunea comercială și vamală. Întrebarea cardinală e: se re-mana teritoriulu vamalu comunu séu sa se înființeze unu teritoriu vamalu separatu pentru Ungari'a? Foile din Ungari'a, între cari cu deosebire „Pesti Napló”, pledăza cu multu zelu și rezoluțiune pentru teritoriu vamalu separatu. Organulu citatu desvôlta următoriele pareri în acēst'a cestiune de o însemnatate eminentă:

„Miseri'a Ungariei este cestiunea vamală. Deficitulu Ungariei e cestiunea vamală. Dezvoltarea Ungariei că statu și viitoriulu ei industrialu, comercialu și culturalu sta în legatură cu cestiunea vamală. „Care e nutre-mentulu bolnavulu? întrebă mediculu; „cu ce costu se sustiene copilulu” întrebă educatoriulu. Circulațiunea bunurilor materială face teme-iulu societății și determină calitatea ei. Mai încapă încă vre-o îndoială, ca noi ne nutrim reu? Nu e siguru, ca suntemu dependinti de Austri'a relativu la bani, comerțu și fabrică, și mai încapă vre-o îndoială ca dependința acēst'a devine din di în di mai apesătoră, ba ca pierce ori-ce ramu industrialu fată de liber'a concurenția. Prin comuniunea vamală de acum

suntemu condamnatu la servitute eternă. Si cine néga, ca nu suntemu exploatati că o colonie, fără de a se îngriși vre-o țiera materă cu iubire de noi, fără de a ne dá capitalu abundentulu pentru întreprinderi și de a luă asupr'a sea speșele pentru scutul militarulu alu coloniei; noi dăm soldati, platim cuot'a și datorii de stat; dăm Austriei comerțu liberu în țier'a noastră întréga; eschidem în favorulu privilegiulu ei concurența eternă cu vamile la frontari; renunțăm la dezvoltarea industriei indigene prin clădirea drumurilor ferate; industriasi nostri din cetățile cele mici se ruinăza în concurența loră cu industriasi din Austri'a; noi suferim, că isvorulu de ori-ce creditu se fia la banc'a națională din Vien'a care neavendu înimă ne séca sangele din venele noastre: resignăm la venitele unei linii vamale deosebite, prîncarene-amu puté acoperi deficitulu nostru; noi resignăm la dezvoltarea conforma relațiilor noastre a industriei și a comerțulu, cari stau în legatură cu unu teritoriu vamalu independentu; suferim că venitele comune dela vâmi sa se distribu intr'o proporțiune de cuotă, macaru ca, déca vomu consideră numerulu sufletelor și starea nedezvoltată a industriei unguresci, în Ungari'a se consumă 40 procente din marfurile importate; ne

invoim, că dările indirecte sa se întogmēșca după unu modu uniformu, dincōce și de dincolo de Lait'a, pre cându raporturile de productiune și consumțiune sunt diferite, prin acēst'a nu numai ne pagubim în modu pozitivu cu mai multe milioane, pre cari le plătescu consumții unguresci la erariulu austriacu, ci resignăm totu odată la dreptulu de a urcă dările indirecte, și suntemu siliti se cercămă pre cele directe într'o mesură atâtă de mare, câtă sum'a loră trece preste celelalte; de aci apoi alungăm ori-ce sistemu de contribuțiune, punem pre umerii poporulu sarcini ne-suportabile credem, ca prin inesorabil'a esecutiune vomu paraliză reulu naționalu-economicu, absurditatea financiară politică și insolvența fap-tecă. Confusiunile noastre financiare provōca totu mereu crize politice. În fine credem, ca prin o dictatură parlamentară ne vomu scapă de starea critică.

Considerandă aceste motive noi ne dechiarăm pentru unu teritoriu vamalu independentu, dară guvernulu nu-lu voiesce, fără de a aduce vre-unu motivu.”

Diēt'a Ungariei s'a redeschis, lucru va avé destulu, ea va pertractă bugetulu și pararelu cu acēst'a și proiectele de reforma administrativă. La

2 Noembre n. s'a ținutu unu consiliu ministerialu, în care s'a statoritu program'a lucrărilor pentru diēta.

În cēferința partidei liberale ministrii anunțară unu sîru de proiecte de legi, între cari relevăm: proiectele despre reform'a casei magnatiloru, casatori'a civilă, despre școlile medie, convențiunea cu Romani'a, legea montană, proiectulu despre pensiunarea oficialilor și regularea lefelor judecatorilor, codicele cambialu, codicele penalu și procedur'a penale, proiecte despre juri, procedur'a civilă, regulamentulu concursualu, proiectu despre concesionarea drumurilor ferate, proiectulu despre junctiunile turcesci, proiectulu despre sect'a nazarenilor și pentru noi celu mai însemnatu dintre toate — proiectulu despre **regularea fundulu regiu.** s. a.

Din Romani'a vine scirea, că ministrulu de esterne Boerescu aru vrea să demisioneze.

Scupcin'a serbēșcă e conchiamată iera pre 30 Nov. prin decretulu principelului. Spiritulu martialu iera începe a predomină.

Întrevederea din urma a celor doi monarhi a adus Italiai unu avantaju, și anume: legatiunile ambelor state din Rom'a și Berlinu se voru rădică la rangulu de ambasade. S'au facutu dejă dispozițiunile prealabile. —

Despre sugrumarea insurectiunii in Erzegovina si Bosni'a nu p \acute{o} te fi inca vorba. Din contra se vede ca lucrul va lu \acute{a} dimensiuni mai seriose si se va complic \acute{a} totu mai tare. Pre l \acute{a} nga aceea, ca si bulgarii agita din t \acute{o} te puterile intru rescolarea mase-loru poporului bulgaru, vedemu acum si pre colosulu dela nordu, ca se intereseza pre facia de s \acute{o} rtea insurgen-tiloru. F \acute{o} i'a oficiale din Petrupole esi dilele aceste cu col \acute{o} rea pre facia si intre altele dede espresiune urmat \acute{o} -riilor: Evenimentele de pre peinsul'a Balcanu au aflatu pre Rusi'a gat'a, c \acute{a} in aliantia cu alte d \acute{o} ne staturi se faca totu ce se va p \acute{o} t \acute{e} intru interesulu pacii enro-pene. Inse Rusi'a n'a sacrificatu ace-
stei aliantie simpatihiele s \acute{e} le pentru crestini slavi din Turci'a. Sacrificiele ce natiunea rus \acute{e} sca le-a adusu pentru poporatiunea slava din Turci'a suntu asi \acute{a} de mari, inc \acute{a} tu Rusi'a se vede indreptatita, a-si aret \acute{a} simpatihiele, sele, inaintea Europei intregi... In urm'a interventiunii Turci'a a promis, ca va amelior \acute{a} s \acute{o} rtea crestiniilor slavi... Deci in totu casulu starea cea trista a poporatiuniloru crestire din Turci'a trebuie sa ajunga la unu capetu. — Ac \acute{e} st'a este o amenintiere, ce inspira cele mai mari temeri si ingrigiri.

Sabiu in (4 Nov.) 23 Oct. 1875.

Astadi se tien \acute{u} adunarea scau-nale, amanata in rendulu trecut din lips'a numerulu aceluia de represen-tanti, care se recere spre a se consti-tui adunarea si a put \acute{e} aduce con-cluse valide. —

La ordinea dilei st \acute{a} prel \acute{a} nga ob-jectele cuprinse in harti'a convoc \acute{o} re din 15 Octobru a. c. — c \acute{a} nou ob-jectu, alegerea deputatiloru pentru confluxulu conchiamatu pre 22 No-vembre a. c. —

Deputatii se presentara si cu oca-siunea ac \acute{e} st'a f \acute{o} rte rari la numeru; in deosebi dintre rom \acute{a} ni abi \acute{a} puteai numer \acute{a} p \acute{a} na in 10, lipsindu chiaru si de acei'a, cari locuescu in cetate si cari, mai ca nu voru fi avutu alte afaceri at \acute{a} tu de urgente, inc \acute{a} tu ab-solutu se nu le fi potutu paras \acute{i} !*)

Cu t \acute{o} te acestea siedinti'a deschi-

*) Unii au participatu la Consistoriulu metropolitanu. Red.

FOCISIORA.

Studii essegetice.

Sectionea II-a.

CAPU II—IV.

Cele dint \acute{a} u minuni a lui Iisusu in Ga-lile'a, Samari'a si Iudei'a.

(Urmare.)

Capu II, 2, 23—25. Iisusu afla cre-dintia in Ierusalimu.

Vs. 23. Evangelistulu ne d \acute{a} sa intielegem \acute{u} ca Iisusu a facutu mai multe minuni si a invetiatu in Ieru-salimu — cu ac \acute{e} sta oca-siune, cari mi-nuni si invetiaturi au avutu resulta-tulu ca: multi au crediutu in numele lui. (Vedi 1, 12.)

Vs. 24. Traducerea acestui viersu este prea silita, prea silita dupa liter'a testului grecescu, si in contra' natu-rei limbei romanesci. Rom \acute{a} nulu nu dice: „eu me incedu pre mine tie“, ci „eu me incedu tie“, s \acute{e} u „in tine“. Astfelu in locu de: I \acute{e} ra Iis. nu se in-credea pre sine loru, mai bine aru fi sa se dica: Iisusu inse nu se incredea loru, s \acute{e} u: nu se incredea intr'ensii... pentru ca-i sci \acute{a} pre toti. —

Nu mi se pare a fi interpretarea cea adeverata a acestui Vs. ca Iis. er \acute{a} cu reserva in invetiaturile sele, c \acute{a} ci ac \acute{e} st'a contradice caracterului inveti-aturiloru lui Iis., carele a invetiatu totu-d \acute{e} un'a in publicu, in fati'a sinedristi-loru, inimiciloru lui (compar. 5, 19—47. 6, 32—58. 7, 16—24. 28 seq. 37 seq. 8, 12—58. 9, 39—10, 38 seq.) ba contradice invederatu cuvinteloru

diendu-se, mai int \acute{a} u se procese la alegerea deputatiloru pentru confluxu; la carea rom \acute{a} ni, nefindu destui spre a-si insti-tui deputati proprii, — con-cursura cu bile albe.

Sasii 'si alesera deputatii loru in pers \acute{o} nele Wittstock, G \acute{o} bbelsi K \acute{a} stner.

Dupa ac \acute{e} st'a urm \acute{a} c \acute{a} objectu de interesu mai mare, propunerea majo-rit \acute{a} tiei comitetului, pentru esmiterea unei deputatiuni la regimu si Majes-tate spre medilocirea arondarei fun-dului regiu, dupa calap \acute{o} dele croite de universitatea sas \acute{e} sca din 1873 si de majoritatea adun \acute{a} rei acestui scaunu din Octobru a. tr. — precum si spre esoperarea unei legi municipale, i \acute{e} ra prim'a calitate ecstr'a, — Si inca t \acute{o} te acestea sa se plasmui \acute{e} sca pre contulu cassei scaunale!

Nu va dubit \acute{a} nime, ca se prim \acute{i} propunerea si inca duplicata, trimi-tiendu-se acum'a in locu de 2 depu-tati 4; ac \acute{e} st'a pentru c \acute{a} se li se faca dreptate si celoru de pre la sate! —

Rom \acute{a} ni din Sabiuu tienura, dupa cum se vorbesce, sfatu mare, si se in-tielesera asupr'a modului de proce-dere, impartindu intre sine rolele de combatare si incrediendui unuia anume chiaru si insinuarea votului separatu obicinuitu. — Cu t \acute{o} te aceste inse dupa ce se fac \acute{u} propunerea pentru depu-tatie, tacura cei chiamati, c \acute{a} in Bra-siovu si airea! — f \acute{a} ra desbatare propunerea; de nu se ved \acute{e} deputatulu Pred'a — altcum f \acute{a} ra mandatu spe-cialu din partea conferintiei tienute si numai c \acute{a} reprezentantu alu votului minoritatei din comitetu — indemnatu a combata at \acute{a} tu propunerea c \acute{a} tu si argumentele sofisticate pentru sustiene-rea si validitatea privilegiiloru. — Densulu propuse din parte-si trecerea la ordinea dilei asupr'a propunerei majoritatei comitetului, si rieptarea acesteia; cu t \acute{o} te acestea inse propu-nera sea, fiindu spriginita numai de cei c \acute{a} ti-va rom \acute{a} ni presenti remase in minoritate eclatanta si neaflandu-se nime, care dupa intielesulu avutu se insinue bateru votulu separatu, — c \acute{a} di \acute{u} si sarcin'a ac \acute{e} st'a asupr'a opo-mentelui anume neautorisatu. —

Sasii inse cu totu votulu sepa-ratu 'si alesera deputatiunea loru, ca-rea cum se crede in scurtu va cale-tori, dupa dreptate sas \acute{e} sca! —

lui Iisusu la 18, 20 seq. si in atare casu aru fi retienutu dela adeverat'a credintia pre multi si astfelu n'aru av \acute{e} nici unu temeiu sentinti'a espri-mata la 15, 22; ba tractarea cu Ni-codimu dovedesce contrariulu. N'a fostu asi \acute{a} dara cu reserva in inveti-aturile sele. A fostu inse cu reserva in tienut'a sea fatia cu densii, — n'a intratu cu ei in confidentia in carea er \acute{a} fatia cu adeveratii lui invetiacei, pentru ca-i sci \acute{a} ca nu suntu adeveratu, deplinu credinciosi.

In internulu seu er \acute{a} departe de densii si nu s'a demisu in relatiuni mai de apr \acute{o} pe cu ei (compar. 6, 15. cu 6, 26—31. 66.)

Vs. 25. Si pentru ca nu avea elu lipsa c \acute{a} sa-i marturis \acute{e} sca cine-va pentru omu, ca elu sci \acute{a} ce este in omu.

Ultim'a constructiune din Vs. 24 este conditionata, se incepe cu „pen-tru ca“; in acestu viersu ambele con-structiuni cu „pentru ca“ — ca. In-tielesulu este multu mai greoiu dec \acute{a} tu sa fimu necessitati, a fi cu t \acute{o} ta rig \acute{o} -rea la liter'a originalului. Spre a in-lesn \acute{i} intielesulu nu va stric \acute{a} dec \acute{a} in acestu Vs. vomu las \acute{a} conjunctiunea „pentru ca“ — avendu atunci Vsulu: Si nu avea lipsa c \acute{a} sa-i marturis \acute{e} sca cine-va pentru omu, ca elu sci \acute{a} ce er \acute{a} in omu. — Altcum si lasandu conjunctiunea „pentru ca“ la loculu ei inca se p \acute{o} te afl \acute{a} intielesulu, numai c \acute{a} tu mai greu, si nu asi \acute{a} ponderosu.

Intielesulu Vsului in combinare cu celu precedente este: (Vs. 24.)

Elu (Iis. nu se incredea loru, pen-tru ca-i sci \acute{a} pre toti) (Vs. 25.) mai

Cum voru urm \acute{a} rom \acute{a} ni mai de-
parte Ddieu va sci; — fiinduca p \acute{a} na
acum'a in privintia ac \acute{e} st'a inca nici
nu se svatuiru. — Apoi esperintia ne
aret \acute{a} , c \acute{a} si c \acute{a} ndu se sfatuescu de a-
junsu, nu facu nimic'a!

Quousque tandem at \acute{a} t'a caciulire
 \acute{o} rba si at \acute{a} t'a politetia de a se retrage
din ori-ce afacere; chiaru spre daun'a
acelor'a, cari ni-au tramisu?!

Unu deputatu.

De pre c \acute{a} mpulu panei 1/11 1875.

Porumbulu si sierpele.

„Natiunea rom \acute{a} na e victim'a unei
politice; — e arancata c \acute{a} unu go-
lumbu (porumbu) in gur'a sierpelui
— pentru-c \acute{a} se lu imblandiasca, si se
i aline veninulu. — Cui se credemu?
care e ac \acute{e} l'a de nu ne a insielatu?
Se dice ca diplomatii in politica nu
au inima; noi putemu dice, ca nu
aru av \acute{e} nice sufl \acute{e} tu, nice Dumnedieu
— ca nu aru fi \acute{o} meni, candu aru
sacrific \acute{a} unu poporu credinciosu.“

Cuvintele de asupr'a citate, a unui
rom \acute{a} nu, a unei auctoritati po-
litice imperiale austriace, din anulu
1861, suntu scrise in „Gazet'a Tran-
silvaniei“ din anulu 1861 sub nrulu 12
pre l \acute{a} nga subscrierea cu m. p. (mana
propria) a numelu deplinu a auctoritului.

Si iata acum, dupa 15 ani, se
afla natiunea rom \acute{a} na c \acute{a} o victima,
jertfa, adeverata, la sierpele cu gur'a
deschisa, c \acute{a} se o inghita, sa o manance
s \acute{e} u se o ucida.

D \acute{e} ra inca totu nu e de desperatu.
Viat' a natiunei rom \acute{a} ne se p \acute{o} te inca
aper \acute{a} si scap \acute{a} .

Natiunea rom \acute{a} na p \acute{a} na acumu e
numai la gur'a sierpelui, d \acute{e} ra inca nu
in gur'a lui.

Asi \acute{a} stamu de apr \acute{o} pe de gur'a
cascata a sierpelui, c \acute{a} tu de si nu ne
p \acute{o} te inghitii cu totulu de odata, —
totusi ne p $\acute{o$ te musc'a de m \acute{o} rte la-
sandu-si veainulu in trupulu nostru.

De-si cuantitatea veninului ver-
satu de sierpe in trupulu nostru, pen-
tru marimea trupului nostru nationalu,
p \acute{a} na acum nu e de ajunsu spre uci-
derea si omorirea totala deodata; to-
tusi pre rendu, din ce in ce, mai tare
ne aru pot \acute{e} si omor \acute{i} , dec \acute{a} nu ne
vomu sci aperi \acute{a} .

Pescii mari mananca pre cei mici in apa.

multu; elu nu numai ca-i sci \acute{a} , dara
sci \acute{a} ce er \acute{a} in internulu omulu, si
n'av \acute{e} lipsa c \acute{a} se-i marturis \acute{e} sca cine-
va despre vre-unulu. — C \acute{a} si in
c. 1, r 3. acestu Vs. repetiescu con-
firmandu intielesulu p \acute{a} rtiei a d \acute{o} u'a
din Vs. precedente. Va se dica: pen-
tru aceea nu se incredea loru, pentru
ca (repetiescu eu — dice evangelis-
tulu) elu sci \acute{a} ce este in omu si n'av \acute{e}
lipsa sa-i spuna cine-va (cu juramentu)
despre vre-unulu. — Ac \acute{i} c \acute{a} si in 1,
48. 4, 17. s. a. se ar \acute{e} ta puterea di-
vina a lui Iis. de a cun \acute{o} sce internulu

III. Capu 3, 1—21. Nicodimu unu
membru alu Sinedriului crediendu in
Iisusu pentru minunile lui — lu cer-
cet \acute{e} za pre sub ascunsu. Iisusu in con-
vorbirea sea conduce pre Nicod. la
cele multe, asi \acute{z} a taia botezului si-si
profetiesce crucificarea (restignirea) si
inaltiarea sea la ceriuri.

Convorbirea ac \acute{e} st'a cu Nicodimu
contiene, pre l \acute{a} nga introducere (Vs. 1)
d \acute{o} ue p \acute{a} rti esentiale 1) convorbirea
despre a d \acute{o} u'a nascere asiediarea tai-
nei botezului v. 2—10. si 2) vorbirea
de incheiare a lui Iis. in carea pro-
fetiendu-si m \acute{o} rtea si inaltiarea la ceriu
se descopere a fi fiulu lui Ddieu, si-si
ar \acute{e} ta comunitatea si cu tatalu.

Vs 1 seq. I \acute{e} ra er \acute{a} unu omu din
farisei, Nicodimu numele lui Domnu j \acute{i} -
dovescu, (Vs. 2). Ac \acute{e} st'a a venitu c \acute{a} tra
Iis. n \acute{o} ptea.“

Versiunea este pr \acute{e} silita, in con-
tradicare cu natur'a limbei n \acute{o} stre.
Fidelu at \acute{a} tu originalului, c \acute{a} tu si na-
turei limbei rom. aru fi: Er \acute{a} inse
unu omu dintre farisei, cu numele Nico-

Paserile mari mananca pre cele
mici in aeru.

Asi \acute{a} facu si \acute{o} menii pre pamentu,
nu numai c \acute{a} singuratici, ci si c \acute{a} pop \acute{o} re
intregi fatia cu alti \acute{o} meni, cu alte
pop \acute{o} re; insa numai p \acute{a} na atunci,
p \acute{a} na candu nu au ajunsu la gradulu
acela de cultura adeveratu spirituala
si morala, c \acute{a} tu se domn \acute{e} sca in ei,
nu instinctulu dobitocescu, c \acute{a} te odata
furibundu; ci cunsciintia de sine
a omenimeii, si simtiulu de on \acute{o} re si
de dereptate.

Dupa legea firei, adeca a naturei,
celu mai micu, celu mai slabu se fe-
resce de celu mai mare, de celu mai
tare, dec \acute{a} ac \acute{e} st'a i e spre stricare si
nimicire celuilaltu.

Celu mai micu, celu mai slabu
incungiura lupt'a cu celu mai mare,
cu celu mai tare; c \acute{a} se nu cada
victim'a cestuia. Numai in casuri ne-
incungiuravere se aperi prin lupta.

Starea presenta a natiunei ro-
m \acute{a} ne nu pretende lupta cu contra-
riulu si dusmanulu ei, ci mai multu
o incungiurare a contrariului, o feri-
re, o departare de elu, se nu si faca
causa comuna cu elu. Pentru ca, dupa
proverbulu latinescu: comunio est
mater rixarum“ adeca: comuniunea
e mam'a certeloru, svedeloru, proce-
seloru si intre mai multi comunisti,
in urma totudeaun'a sufere dauna, cei
mai de omenia, cei mai slabi, dec \acute{a} nu
e cineva strainu neinteresatu preste
ei, ca se judece f \acute{a} ra partinire dupa
principiulu dreptului si alu drept \acute{a} tii.

Candu esti silitu a incungiur \acute{a} o
lupta directa cu contrariulu si dusi-
manulu teu, nu urm \acute{e} za a te las \acute{a}
de totu in neactivitate; ci s \acute{e} u sa te
lupti indirecte s \acute{e} u cu altfelu de arme,
altmintrea esti c \acute{a} si mortu.

Armele intrebuintiate in contr'a
natiunei romane, spre nimicirea ei, nu
suntu armele moralit \acute{a} tiei, nu a drep-
t \acute{a} tiei, nu a onest \acute{a} tiei, nu a solidit \acute{a} -
tiei, nu a buneicuvintie.

Dec \acute{a} si rom \acute{a} ni in lupt'a loru de
aperare, de defensiune, intrebuintiedia
arme de feliulu contrariului seu; a-
tunci ei insisi se espunu pericolului,
de a fi invinsi si nimiciti.

Incungiurandu natiunea romana pre
contrariulu ei, in ceea ce privesce mi \acute{l} \acute{o} -
cele, ferindu-se si departandu-se de elu,
purtandu-se astfelu passiva fatia cu con-

dimu, boieru*) alu judeiloru; (Vs. 2.)
Ac \acute{e} st'a a venitu la Iisusu n \acute{o} ptea, si dise lui:

Vis-a-vis de Vs. ultimu din cap.
precedente, evangelistulu — dupa art'a
sea de a incopci \acute{a} ideile — ne pune
pre Nicodimu c \acute{a} pre unulu din cei
ce cred \acute{e} u in numele lui (2, 23.), si
inca pre unulu dintre fruntasii judei-
loru, dintre boerii de sect'a fariseiloru,
carele er \acute{a} si invetiatoriu jidovescu
(Vs. 10). Acestu boeriu, carele din
tienut'a sea se vede a fi fostu unu
omu flegmaticu, circumspectu, si ca-
rele din ac \acute{e} sta cauza intra in rela-
tiuni cu Iis. pre sub ascunsu, pasiesce
pre incetulu, dara securu in calea cre-
dintiei.

Pre elu lu vedemu pasindu in Si-
nedriu intru aperarea lui Iis. (7, 50
seq.) si lu \acute{a} ndu impreuna cu coleg'a
seu Iosifu din Arimathi'a corpulu lui
Iis. de pre cruce si inmormentandulu
(19, 39 seq.). — Omu dintre farisei,
boieriu alu judeiloru

Evang. ne spune ca Nicod. nu numai
ca er \acute{a} fariseu, si c \acute{a} atare omu inve-
tiatu, dara er \acute{a} boeriu; unulu dintre

*) Domnu: ἄρχων-τος, aci are intie-
lesulu de magnati, aristocratu membru alu
sinedriului: boieriu, c \acute{a} si in 7, 26. 12, 42.
Luc'a 14, 1. 23, 13. 35. Fapt. Apost. 4, 5.
8. 26. s. a. — unde in versiunea rom. avem:
boieriu. Totu acestu intielesu este si la Ioanu
7, 18. Luc'a 24, 20. Fapt. app. 3. 17. unde
este tradusu cu: Domnu fiindu ca: ἄρχων
ocura si cu intielesulu strictu de „Domnu
principe“ c2 Ioanu 12, 31. 14, 30 16, 11. —
spre deosebire amu cugetutu a face bine
acomodandu-me intielesului, si terminului,
mai usitatu pentru acestu intielesu (vedi
testurile citate la boieriu).

trariulu și dusmanulu ei, atunci ea înlauntrulu ei, între membrii ei constitutivi, trebuie să fie activă, și solidară. Passivitatea românilor, deca s'au molipsitu de ea, să nu fie și înlauntrulu lor, între sine, ci unde și cându vedu, cumca activitatea de lupte li pôte fi daunôsa, periculôsa.

Pâna cându în românu e conștiința de sine națională, pâna atunci e și putere de viață națională în densulu; de-si puterea ast'a de viață națională pe o durată de timp nu are nici unu efect. E o stare morboasă, trecătoare, dară nu e mörte.

De-si terenulu de activitate a românilor după cum și l'au croitu de vre-o câtu-va ani încôce e fôrte restrins, și puteni; totusi e destulu pâna acum spre susținerea vieții lor naționale.

Asiá dară să fimu activi și solidari, în consolidarea noastră internă. Să ne ferim de dusmanulu nostru, să-lu încungurâm, să nu ne facem tréba comună cu densulu în lucruri nemorale; în activitatea noastră, ba în casuri de lipsă, și în lupt'a noastră, să nu întrebuintâm armele imoralității, a nedreptății, și a neonestății.

Să scim suferi și rabdă, pâna cându nu ne putem luptă. Numai asiá ne putem aperi și susține viața națională. Numai asiá putem scapă de gur'a sierpelui, de sfaramatura și de sdrobotura nouă amenințată.

Despre solidaritatea noastră pe bas'a libertății, și a onestății, de alta-dată. Acum numai atât încă, ca atât activitatea câtă și passivitatea pôte avé basă atât morală, câtă și imorală. Avem exemple destule pro-spete atât despre activiști, câtă și despre passivisti imorali, speculativi.

Nice unu feliu de societate, fie ea chiar societatea statului, fără basă morală, nu se pôte desvoltă deplin, nu pôte sustă, nu pôte avé finitu bunu.

Unu român.

Mielulu între ursu și între lupu.

Decă pune cine-va focu la altulu, fără de a caută ca dincatru, séu incatru bate ventulu; se pôte templă, că foculu pusu se iée togm'a direcțiunea contraria intenționată, și togm'a în contr'a aceluia care a pusu foculu.

cei de întâiu demnitari ai judeilor. — *a venitú nóptea* — de frie'a judeilor (12, 42) colegilor sei. — Convorbirea se vede că s'a petrecutu într'unu cercu restrins, fiindu de fatia numai adevărații invetiacei ai lui Iis. de cari Nicodimu nu avé să se téma. Nu putem afirmă nici ca invetiacei lui Iis. a fostu de fatia, și nici ca convorbirea a avutu locu numai între patru ochi (Iis. și Nicod.) Ba, basati pe faptele cele mai secrete a lui Iis. seversite în presentia invetiaceilor sei Ioanu, Iacubu și Petru (invieria ficei lui Iairu Marcu 5, 37 seqq. schimbarea la fatia Mat. 17, 1 seqq. se rôga în munte Mat. 26, 37. seqq.) suntemu în dreptu a presupune ca convorbirea s'a petrecutu în presentia celu putienu a acestoru trei invetiacei.

Vs. 2—10. Necesitatea imperativa de a se renasce, adeca a se boteză, spre a puté fi partasiu imperatiiei ceresci.

Vs. 2. *scim ca* . . . Nicodimu aréta că nu este singuru de acésta credință, ci mai are consoti în sinedrui (es. Iosifu de Arimathi'a), cu cari s'a consultatu, și au venitulu la convingerea ce o exprima Nicod. ca (tramis) *dela Ddieu ai venitú . . . de ôre-ce nime nu pôte face aceste semne, pe cari le faci tu, de nu va fi Ddieu cu densulu* (prin ajutorulu și puterea sea) semnele cari le faci tu, documentéza ca este unu invetiatoriu sup'ra naturalu, tramis dela Ddieu. — După spiritulu dominant de pre atunci, ilustratu de Iis. la 4, 48. 10, 25, 38. 11, 15. Nicodimu și consotii sei credea în Iis. nu pentru invetiaturile lui, ci

Partea Turciei, și partea Ungariei acolo, unde suntu învecinate, lenga olaltă, suntu amendou locuite de unu elementu naționalu homogenu — adeca slavicu; asiá câtă foculu politicu séu naționalu adeca revoluțiunea între unulu séu altulu dintre statele amendou numite, pôte fi contagiosa pentru celalaltu.

Miscarea revoluționară din Turci'a în vecinătatea Ungariei, adeca revoluțiunea elementulu slavicu din Turci'a a causatu la unguri frica și ingrigirea, a oi frica a causatu idea de o alianță a lor cu românii.

Asiá sună unele diurnale cu inspiratiune ungeréca.

Acum e vorb'a séu întrebarea, ca ôre cum aru fi de priceputu o alianță între unguri și între românii?

Alianță între unguri și românii se pôte întielege în doué feluri.

Unu feliu aru fi alianță de staturi între Romani'a și între Ungari'a.

Altufeliu de alianță aru fi între rassele genetice a romanilor, și a ungerilor.

O alianță între români și unguri (séu maghiari) în întielesu geneticu, aru avé o însemnată respectaveră, din părțile amendou, — aru avé o basă naturală, deréptă, asiá câtă românii și cei din Ungari'a, se nu fie mai multu, ca pâna acum, numai că o victimă a sierpelui, séu a lupului, ci se fie ei romani, ca acasă la ei, nu că la o casă străină; de si statulu aru avé numirea sea dela unguri (séu dela maghiari), precum e de facto. Se nu fie românii din Ungari'a și sub titulu de alianță, tractati că fi vitrigi a statulu, că frați vitrigi a maghiarilor.

Românii togm'a asiá sciu despre sine, ca suntu români, ca cum sciu maghiarii despre sine, ca suntu maghiari.

O alianță de staturi între Romani'a și între Ungari'a, fără consideratiunea romanilor din Ungari'a, înainte de ce s'aru efectui, aru trebui se fie cu bagare de séma, cu cautelă efectuită.

E adevăratu, că și ungurii suntu încungurati de elementulu mare mistuitoriu naționalu a slavilor.

Ei dară pentru români, ungurii suntu despre o parte togm'a aceea, ce suntu slavii despre alta parte.

pentru minunile lui. Minunile, semnele extraordinare i-au facutu se créda că este invetiatoriu; asiá dară crédu și în invetiaturile lui.

Vs. 3. . . *adeveratu, adevăratu* = amin, amin — vedi 1, 51, adevăru, adevăru. —

Iisusu vedindu că Nicod. pune pondulu principalu pe semne, minuni, cari fatia cu doctrinele sea ocupa numai unu locu pré neînsemnatu, se ocupa de partea principi ale a chiamărei sea, de însasi chiamarea sea, trecendu cu vederea minunile, cari i servescu numai că medilocu spre ajungerea scopulu sei: elu i vorbesce de doctrin'a sea, transportandu-lu dela cele pamentesci (minuni) la cele ceresci, la invetiatur'a sea mantuită. După datin'a sea de a ignoră întrebările fără însemnatate și a respunde séu numai unei părți mai însemnate, séu a dá o anumită direcțiune conversărei (vedi 4, 9—16. 8, 5.—9. s. a.) Iis. nu respunde la agrairea lui Nic. despre minuni, ci numai la cea privitoria la chiamarea sea de invetiatoriu, aretandu-i că adevărat'a cale spre a intră în imperati'a ceriului nu este se créda în minunile lui, ci în doctrinele lui, din cari cea de întâiu este: nascerea de susu, fără de carea nimene nu pôte fi mantuitu.

Nascerea de susu, este condițiunea primă a convertirei. — *de susu*: dela Ddieu, din ceriu (vedi 1, 13. I Ioanu 2, 2). 3, 9. 4, 7. 5, 1. 4. 18). Prin *nascerea de susu* se întielege: nascerea spirituale, începutulu unei vieți noué, desbracarea de omulu celu vechiu sensualu, și îmbracarea în omulu celu

Pentru români între astfelu de împrejurări întrebarea pôte fi numai aceea, ca din partea căruia e pericululu mai mare, din partea ungerilor séu din partea slavilor?

Situațiunea și relațiunea românilor fatia cu ungurii e chiară și tristă câtă mai tristă nu se pôte.

Decă românii din Ungari'a și mai încolo, în casu de o alianță între statele amendou, aru remanea în stare ticalôsa asupra lor de acum, decă ei și mai încolo aru remanea, numai că unu obiectu de sdrobotu, de sfarmatu de mancatu, de inghitiitu; atunci alianță între statele amendou numite, nu aru însemnă altce-va decât, că cându aru graii lupulu séu vulpea câtra mielulu asiá: me mielule! nu vedi tu ursulu apropiindu-se de tine, că să te manance? apropiete tu de mine, lasă să te manancu eu.

Séu cu alte cuvinte: Tu Romania! stai tu lenga mine în pace, pâna ce gatu eu cu sdrobirea, sfarmarea, și mancarea romanilor mei, din tiér'a mea; ca apoi vine rendulu și la tine: Ca și romanii mei de acasă, și ai tei mi suntu pré multi odată, nu i resbescu odată pre toti. idem.

De pre malulu Muresiului în 12/10 1875.

Corespodința originală

Protocolu neoficiosu.

luatu de subscrisulu în comun'a scaldă Geogiului (Feredeu) în 24 Septembrie 1875 cu N. N. unulu dintre fruntasii locuitori ai numitei comune, precum urmédia:

Spune dñi'a-ta, dară adevăratu și dreptu, ca încatu suntu întemeiate vaietele locuitorilor de aici, ca jidanii îi au adusu la stare de cersitoria?

Ti spunu domnule, dreptu, dară te vei îngrozi de stricaciunea care au facutu-o ei satenilor de aici. Vre-o 12 ani după încetarea revoluțiunei toti satenii de aici și avé mosiile lor, adeca casele și grădinile din satu și pamenturile la câmpu, carii li au avutu cându s'au stersu iobagi'a. În acei vre-o 12 ani ei nu au vendutu din pamenturi, pentru ca atunci tienéu dreptulu de carcimariu dela domni în satu, sateni români de

nou spirituale (Colos. 3, 9 seq.), carea este esentialulu botezulu — marcatu mai de aprôpe în Vs. 5. De aci unii essegeti explica terminulu „*de susu*“ (*ἀνωθεν*) cu: „de nou, a două ôra“ — ceea ce după întielesu, și cu referință la Vs. urmatoriu (4) aru fi binisioru nimerita; după terminulu usitatu de evangelistulu: *ἀνωθεν* (carele în intréga s. scriptura nu ocure cu însemnarea de: „de nou“ decât în unu singuru locu: Galat. 4, 9. și acolo condiționatu de adv. *πάντων*) aci că și în Vs. 51. 19, 11. — vedi și 19, 23, Mat. 27, 51. Luc'a 1, 3. Fapt. apost. 26, 5 — are însemnare nedispută de „de susu“ în locu de din ceriu: *οὐρανθεν, ἐκ θεοῦ*, carea este ide'a ce percurge scrierile evangel. Ioanu, carele nu cunôsce a două nascere, ci singuru *nascerea spirituale din Ddieu*. . . nu va puté vedé: luă parte, fi partasiu, cuprinsu în a intră Vs. 5. și explicatu reciproc cu și prin acest'a (compar. Luc'a 2, 26. Fapt. apost. 2, 27. I Petru 3, 10) — *imperati'a**) lui Ddieu compar. Mat. 3, 2. — la evang. Ioanu ocure numai aci și în Vs. 5. și aci numai asiá, câtă tonulu cade pre condițiunea intrărei în aceeași, și nu pre conceptulu ei. —

(Va urmă.)

*) ἡ βασιλεία — regatu, la noi tradusu în intréga s. scriptura cu imperati'a, că și βασιλεύς — rege, tradusu cu: imperatu Acésta erôre decă ne-amu luă strictu după filologia aru trebui emendată.

aici, și câte unu unguru din Geogi séu din altu locu, în arenda; și acei'a nu au datu beutura nici la celu mai avutu satenu pre conto mai multu de câtă 10—12 fl. bani rei. Detoria acei'a nu se sui'a cu camete cum se suie acum la carcimari jidovi o detoria de 5 fl. v. a. la 50 și 60 fl. v. a.

Cărcimarii crestini nu priméu bucate în locu de bani pentru beutura, și ômenii decă vedéu ca numai capeta în credință și bani nu avéu, se mai și retinéu dela beutura, și au mai beutu camu numai duminec'a și în dile de serbatori.

Inainte de ast'a cu 14 ani au adusu nenorocirea întieasi dată aici în satulu nostru pre unu jidanu cu numele Farkas Aron, care la venirea lui aici au avutu numai betiu și haine rupte pre elu. Nu sciu cum au potutu elu, în starea lui de atunci, capetă dreptulu de carcimariu dela domni în satulu nostru, dară elu l'au capetatu, au luatu apoi casa dela Georgie Misc'a aici (în fruntea ulitielor) în arenda, s'a datu de jidanu botezatu cu numele Peter, s'a aretatu la începutu și a fostu și după acei'a fôrte cuprindietoriu (socialu), ba chiaru lingusitoriu cu ômenii. Și a adusu un'a română de gazdôie, pre care a instruitu-o să se înpreținésca cu muierile și cu fetele din satu și pre elu să l'au laude ca este omu bunu, și ca decă nu au bani elu da în asteptare, și în locu de bani primesce și pentru beutura, și pentru lumini etc. ori ce feliu de bucate, pui séu oue etc.*) și elu și a ajunsu scopulu.

Intru înteu elu nu avé nici malai se mance, l'au ajutorau ômenii că de mila, dară curendu după aceea au începutu ai duce unele muieri pui, altele ôue, parte cu scirea, parte fără scirea barbatilor, altele grâu, cucurudiu, mazere etc: cu pôl'a, mai înteu pentru unele meruntisuri fără pretiu presém'a casei, după acei'a s'au slobozitu și dintre ele la beutu de vinarsu și carau bucatele din hambariu scôse din gur'a copiilor, fetele au începutu a cară bucate fără scirea parintilor pentru maruntisuri, iéra jidovulu cuprindea totu.

Doi ani după acei'a au mai venit o jidovôica, muieria schacterului din Geogi aici că carcimariu, și si au luatu un'a casa asemenea în midiloculu satulu în fruntea ulitielor, care au facutu apoi și mai mari pustiiri în satulu acest'a.

Ti voiu numi domnule tôte familiile de aici un'a câte un'a seracite de jidovulu amintitu și de jidovôica, dară se incepu mai întâiu cu unu jidanu din Geogi, cu numele „Aszolai a sapunariului“ apoi me voiu întôrce la acesti de aici.

Acum suntu 4 ani erau bucatele scumpe, ferdel'a de cucuruz cu 2 fl, 40 xr. v. a. Smtionu Blag'a de aici a luatu pre detoria dela pomenitul jidovu din Geogi 4 ferdele de cucuruziu, nu cu pretiulu cum umblă atunci bucatele adeca cu 2 fl. 40 xr. ci cu 3 fl. v. a. ferdel'a, și cu cameta 1 1/2 ferdela de prune pre unu anu după 1 fl. — ferdel'a jidovésca de 30 cupe, — pentru prune — séu decă nu s'aru face prune câtă se póta plati camet'a cu prune să plătésca în locu de prune fie care ferdela cu câte 60 cr. v. a. Elu a fostu luatu și 1 ferdela de grâu cu 4 fl. v. a. prin urmăre s'au îndetoratu cu 16 fl. v. a.

În anulu venitoriu bucatele ni leau batutu ghiati'a, iéra prunele nu s'au facutu; cametele s'au socotitu în capitalu. Prunele nu s'au facutu nici în ani acestialti, ba și bucatele de totu slabe. Capitalulu s'au înmultitu cu cametele în totu anulu, și în totu anulu s'au facutu contractu de detoria nou, și acum s'a suitu detoria la 60 fl. v. a.

*) O violență ast'a și apucatura de a stôrce sediendu și pându averea tieranilor muncitori subsapendu le totalmintu nervulu de viață, cum numai la soiulu jidovescu se găsescu. Cor.

dupa 5 ferdele de bucate, care trebuie acum platite odata cu 60 fl. si cameta pre anu acest'a 90 ferdele de prune, si in anulu acest'a ii va luá jidanu cas'a si gradin'a si elu va remánea calicu.

(Va urmá)

† Din tractulu gr. or. alu Bistritiei, 14 Octombrie 1875.

Motto: *Precum e pastorulu asiá e si turm'a.* —

Domnule Redactoru! Cu mân'a tremurenda prindu pén'a în mâna spre a ve comunicá unu ce tristu, dara momentosu in viét'a bisericeii nóstre gr. or. si adeca: in 14 a l. c. st. v. trecú la cele eterne parintele ppöpu T. Buzdugu. Este evidentu ca prin mórtea defunctului in domnulu — a parintelui ppöpu T. Buzdugu — cá organu in corpulu bisericescu, acelu organu nu mai functionéza, si medicii, cá corpulu se nu se alteréze trebuie sa intrevina cu cur'a cátu de ingraba. Cur'a inse este grea caci alta e cur'a unui organu alu corpului omenescu, si alta e cura unui organu alu corpului bisericescu. Unu organu din corpulu omenescu póte si lipsi si totu-si corpulu exista cá atare, pre cându lipsindu unu organu alu corpului bisericescu, séu substituindu-se prin unulu necapace de a fuccioná se alteréza totu corpulu. Lipsindu unu organu din corpulu omenescu nu se póte substitui prin altulu; pre cându din corpulu bisericescu se póte numai — se nu fia morbosu. Se remánemu la obiectu. Óre cine se inlocuéca in protopopiatulu nostru pre defunctulu in domnulu T. B. ? !

Spre a hotari unu asiá ceva se recere o cugetare seriósa, dara tempurie; caci numai asiá lucrulu nu se va precipitá, si numai asiá scól'a si biseric'a voru prosperá. Pentru cá inse scól'a si biseric'a sa prosperéze trebuie se desciframu lucrulu in tóta intregitate sea. Cá se secundamu spiritului tempului si cá se figuramu in consertulu popóreloru culte ale Europei, este necesitate cá organele bisericesci — scolari etc. — chiaru si subalterne — sa se inlocuéca prin individi, amici ai progresului, cáci: scienti'a e arma, — si iéra: din picuri se face marea. — si prin individi practici si morali. Acum sa ne intrebamu óre avem noi in protopopiatulu nostru atari in dividi? Respunsulu e afirmativu. Asiá mai anu tertiu absolvára teologi'a si gimnasiulu tinerii: G. Pletosu, S. Mond'a, G. Maric'a, P. Biesianu si I. Onea, tóti individi cari s'aru aflá la inaltimea misiunei de a ocupá unu atare postu: dara normativele bisericeii nóstre gr. or. prescriu pre lángea documentu de absolvare si documente de prassa. Ceia ce e fórté consultu, cáci: teori'a fára prassa cá si rót'a fára osia. — Si óre suntu ambele calitátile concentrate in prersonele amenitiloru, cá sa ne potemu in créde conducerea naei nóstre bisericesci unu-i'a dintre ei? Respundemu positivu. Posiedu teori'a din institutele de invetiamentu, dara functioná delu absolvare, parte numai cá invetiatori, parte cá profesori resulta prasa scolara; — iéra bisericesca putiena.

Alu cincilea functionéza de unu anu cá parochu in parochi'a gr. or. Cosin'a, prin urmare pre lángea teoria si putiena prassa. Aru dice deci lumea cá meritulu e alu seu pentru-ca posiede mai tóte calitátile; inse lumea se va insielá. Si óre pentru ce? Léta caus'a! Scimu ca parochi'a Cosin'a e situata intre munti, pre teritoriulu Bucovinei. Acum se presupunemu ca din urna aru reesi tóte bilele in favóra respectivului. E bine; inse cum va potea sa functionéze unu atare delu marginile esteriore ale tractului nostru — acumulatu pre lángea cetatea Bistriti'a si mai vertosu in comunele Borgoului. — Ce lucru paradoxu facia cu nóuele reforme biseri-

cesti, si adeca cu arondarea protopopiateloru, caci scimu ca Veneratulu consistoriu archidiecesanu gr. or. cá administrarea parochieloru sa fia mai inlesnitórie si-a datu tóta silinti'a si a dispusu, cá ppöpii se resiada in centrulu unui tractu. Ne intrebamu acum'a unde e centrulu tractului nostru? nicairi decátu in un'a comuna a Borgoului, precum s'a practisatu si pâna acum'a. Ce mare greutate si ce mari spese s'aru causá preotiloru delibérândi in cause bisericesci si scolare, cari aru trebui pre lángea tóta meseri'a, a-si luá pânea in straitia si a calatori pâna la Cosin'a. Din motivele aduse si din situatiunea topografica a tractului resulta ca atátu d. d. maturisanti cátu si parintele parochu din Cosin'a posiedu numai calitáti partiale; si prin urmare cu postulu respectivu aru trebui investitu unu dnu parochu din centrulu tractului, cu parochi'a sea. *)

Si óre avem noi in centrulu tractului individi, cari se corespunda calitátiloru amentite si cari se faca onóre scólei si bisericeii. Esaminándu lucrulu aflámu cáti-v'a caruntiti de dile pre cari i respectamu pentru batránetiele loru etc; spiritulu tempului inse nu cauta numai peri caruntii cáci; nu barb'a face pre filosofu, ci si prass'a energi'a resolutiunea si moral'a. Déca e vorb'a pre lángea peri caruntiti de prassa etc. apoi le vomu aflá la unulu altulu, si adeca, la parintele parochu T. Vrasmasiu, cu atátu mai vertosu cáci pre ds'a lu aflámu figurándu cá deputatu la congresulu archidiecesanu gr. or. Si déca n'aru fi meritatu o atare onóre, de securu cei competentu nu l'aru fi alesu, mai incolo si-a datu tóta silinti'a a infintiá parochia nóua in comun'a Cosin'a; in fine se véde ca parintele T. Vrasmasiu e la inaltimea misiunei sale cáci abstragándu dela alte merite a dsale in totu ppiatulu numai in parochi'a dsale suntu transpuse (?!) fundurile bisericesci in mânilu epitropiei bisericesci — conformu statutulu organicu. — Servésca deci espusele de informatiune celoru competentu in caus'a subversanta servésca si cugete totu natulu competentu si nepreocupatu si va constatá adevéru delu aserate servésca si véda cá sa nu precipiteze lucrulu si sa ne trezimu ca acést'a barca a bisericeii nóstre unduléza clatinándu-se pre unde spumegunde ale seculului presentu, si infuriendu-se odata orcanulu barb'a cladinánda sa se cafunde in abisu. Videant patres !!

Aristides.

† Varietáti.

*** *Descoperire archeologica.* La arsenalulu militariu din Boloni'a s'aru gasitu sapandu-se unu siantiu pentru scurgerea apelor, cincii morminte etrusce cuprindiendu obiecte pretióse, fórté importante pentru istori'a primitiva a Bolonieii si a Etruriei, fiindu ca atestéza starea in floritórie a acestei regiuni in anticitate. S'a procedatu la sapatu in modu metodicu si pe o scara mare. Descoperindu-se nóue morminte, afara de cele descoperite in 1874, s'a pututu mai bine determiná natur'a si intinderea necropolei bolonese. Printre aceste morminte erá unulu fórté curiosu, construitu de pétra uscata, genu de constructiune déjà usitatu in mai multe locuri din Etruri'a circumpadana si in cavourile dela Cartreuse de Boloni'a. Se pare ca la acea epoca erá unu sistemu adoptatu peninmorméntárele celoru mai bogati. S'aru gasitu mai multe obiecte interesante, de-si stricate de greutatea pamentului.

Erau o multime de vase de pa-

*) Motivulu aratatu nu e suficientu de a eschide pre cine-va dela protopopia. Déca preotii etc. nu póte merge la protop. in Cosin'a, va veni din Cosin'a ori de unde va fi protopopulu in sinulu tractului, nota bene, déca va voi sa incurga, va fi alesu si intaritu. R.

mentu arsu de colóre negriciósa, dara erá si unulu facutu de argilu de colóre rosei si zugravitu cu linii orizontale de colóre violeta deasupra cárbur'a erau trase dóue linii verticale. Este evidentu ca fabricarea acestui din urma vasu erá cu totulu diferita de a celoru-alalte gasite in numeru mare.

In tempu ce este din urma apartienu industriei locale, primulu este resultatulu importatiunei. Se gasescu asemene in Asi'a mica si in insulele archipelului grecescu, si suntu considerate cá vase orientale.

Presenti'a acelu specimen la Boloni'a probéza ca acestu orasiu, in tempurile cele mai departate, avé relatiuni comerciale cu popórele navigátore din orientu a cáru produse ii soséu prin traficulu ce facea orasiulu Spin'a, situatu pre tiemulu Adriaticei, la gur'a Padului. aprópe de actualulu Porto Primaro.

Raporturile comerciale dintre Felsin'a si Spin'a, si prin intermediulu acesteii'a cu orientulu, erau déjà presupuse de savanti; dara pâna acum nici unu monumentu nu atestase acést'a.

Astadi e gratia fragmenteloru vasului zugravitu gasitu in arsenalulu dela Boloni'a, nu mai e indoiéla in privinti'a acesteii'cestiuni.

*** *Lei de mare.* — Acuariusulu din Brightonu a cumperatu de curendu doi lei de mare ce i suntu trimisi din Californi'a si suntu in acestu momentu pre cale pentru Angli'a. Li se prepara o locuintia in spatiulu vastu unde se afla déjà enorm'a brósca tístósa data de regina. Leulu de mare din oceanulu pacificu de nordu ajunge o lungime camu de 8 picióre. Cele dóue specimene de cari vorbimu n'au de cátu siése. Piciórele de dinapoi a acestui animalu suntu fórté desvoltate; póte sa se tiena si chiaru se umble in ele. Umerii si gátulu suntu acoperite cu o cóma grósa si tare, care, cu naturalulu seu selbatecu, a facutu sa i se dé numele de leu de mare. De si din natura timidu la vederea omului, cându este strinsu de aprópe, s'a veditu atacándu echipagiulu unei barci cu o ferocitate mare. Ei se lasa a fi domesticiti si se ataséza chiaru de pazitorii sei; in stare selbateca se nutrescu cu foi tinere si cu pesci, si inóta cu o rapidiciune estrema.

Concursu.

Fiindu statiunea protopresbiterale in tractulu protopresb. gr. orientulu alu Dobrei vacanta, pre bas'a dispusetiunei Ven. sinodu archidiecesanu dela 11 Aprile 1874 Nr. protoc. 27, a inaltei ordinatiuni consistoriale din 17 Iuliu a. c. Nr. 2134, se escrie concursu pentru ocuparea acestei statiuni cu resiedinti'a in Dobr'a cu terminulu pâna la 20 Novembre a. c. st. vechiu.

Emolumentele suntu:

1.) Dela tóta famili'a gr. orient. din protopresbiteratu cáte 20 cr. bani si in natura 1 cupa de cucuruзу, cari la olalta facu in bani circa 600 fl. si 150 mesuri cucuruзу in natura.

2.) Tacs'a pentru licentia de cununia dela fia-care cáte 5 fl. cari dupa o socota de milodocu face 400 fl.

Concurentii au sa fia barbati apti si binemeritati pre terenulu bisericescu si scolasticu, — si se-si astéra concursele loru la Venerabilulu consistoriu archidiecesanu pâna la terminulu susu indicatu, cu documentele necesarii, si anume despre absolvarea studieloru gimnasiali si clericali, despre serviciile bisericesci si scolari de pâna acum, respective se corespunda dispusetiuniloru provisorie ale sinodului archidiecesanu din an. 1873 § 16, si celoru din an. 1874 Nr. protoc. 27.

Din Siedinti'a comitetului protopresbiteralu gr. or. alu Dobrei in 15 Iuliu 1875.

Ioanu Papiu, m. p. protopresbit. gr. or. si alu tractului Dobrei.

(1—3)

Concursu.

Devenindu vacante unu stipendiu de 500 fl. destinatu pentru unu ascul-tatoriu de *tehnica*, pentru conferirea acelu'a, se publica concursu cu terminulu pâna in 25 Novembre cn. 1875.

Concurentii la acesu stipendiu, au de asi substerne incóce pâna la terminulu indigitatu respectivelu concurse, proviedute cu carte de botezu, cu testimoniulu de paupertate, cu testimoniile scolaste ce de pre Sem. II anulu scol. 1874/5, cum si cu adevérintia de inmatriculare pre anulu scol. cur. 1875/6.

Din Siedinti'a ordinaria a comitetului Asociatiunei transilvane, tienuta la Sibiu in 2. Novembre cn. 1875.

(1—3)

Concursu.

Fiindu statiunea protopresbiterale in tractulu protopresbiterale gr. or. alu Iliei vacanta, pre bas'a dispusetiunei Ven. sinodu archidiecesanu dela 11 Aprile 1874 Nr. prot. 27 a inaltei ordinatiuni consistoriale din 17 Iuliu a. c. Nr. 2134 se escrie concursu pentru ocuparea acestei statiuni cu resiedinti'a in Ili'a cu terminulu pâna la 20 Novembre a. c. st. v.

Emolumentele suntu tacele legali obiceiuite la functiunile protopresbiterului.

Concurentii au se fia barbati apti si binemeritati pre terenulu bisericescu si scolasticu, — si sa-si astéra concursele loru la Vener. consistoriu archid. pâna la terminulu susu indicatu cu documentele necesari, si anume despre absolvarea studieloru gimnasiali si clericali, despre serviciile bisericesci si scolari de pâna acum'a, respective sa corespunda dispusetiuniloru provisorie ale sinodului archid. din 1873 § 16 si celoru din an. 1874 Nr. prot. 27.

Din siedindti'a comitetului protopresbiteralu gr. or. alu Iliei in 12 Sept. 1875.

Ioanu Ratiu m. p. protopresb. cá comisariu consistoriale.

(2—3)

Incunoscintiare.

Subscris'a directiune reg. ung. de lotu deschide loteri'a a *V. reg. ung. de statu*, a cárei venitu curatu in urm'a prégratiósei dechiaratiuni a Majestatii Sele se va intrebuintiá spre infintiarea de orfanotrofe pentru orfanii lucratoriloru erariali.

Loteri'a are 3334 nimeritori cu o suma de castiguri de

200,000 fl. val. austr.

intre cari

I nimeritoriu de frunte	100,000 fl.
II " "	20,000 "
2 nimeritori a	5,000 "
10 " "	1,000 "
20 " "	500 "
100 " "	100 "
200 " "	50 "
3000 " "	10 "

Tragerea se va face irrevocabilu in Budapest'a

la 20 Decembre 1875.

Un'a sórte costa 2 fl. val. a.

Sorti se afla: la subscris'a directiune de lotu, la colectantii de lotu, la oficiele de lotu, perceptorali, de salina si postali si, in cetátile cele mai mari la alte organe insarcinate cu vinderea sortiloru.

Directiunea reg. ung. de lotu, despartimentulu loteriei de statu.

Budapest'a 1 Octobrie 1875.

Aloisiu de Motusz, consiliariu reg. ung. de sectiune si directoru de lotu.

(Pentru reproductiune nu se dá onorariu.)

(3—6)